

פ ר ט י - כ ל
ישיבה יד/שי"ב של הממשלה
כד' בכסלו תשי"ב - 23.12.51

ד. בן-גוריון
ל. אשכול
ב. צ. דינבורג
ד"ר ד. יוסף
הרב י. ס. לוין
ג. מאירסון
פ. נפתלי
א. קפלן
ס. שפירא
י. בורג

נוכחים השרים:

ד. צ. פנקס (בחור"ל)
ב. ש. שיטרית (חולה)
ס. שרת (בחור"ל)

נעדרו מהישיבה:

ח. אבן-טוב, ס"ם המזכיר

16.15

הישיבה נפתחה בשעה:

שאלות 119
סקירה 120
חוק מעמד ההסתדרות הציונית 121
פעולות ההצלה של נזוקי השטפון 122
אגודות מסיונריות 123

סדר היום:

החלטה מצורפת:

124. מכירת קרקעות ע"י רשות הפיתוח.

119. שאלות

ראש הממשלה ד. בן-גוריון:
 התאכזבתי קצת היום. חשבתי ששר החוץ יגיע
 הבוקר ורציתי להזמין את מר אבן שהוא ימסור
 לנו סקירה מדינית, אבל שר החוץ לא הגיע, הוא יצא כנראה רק הערב ויבוא מחר,
 חבל לי, כי רציתי לבקש את הממשלה לשחרר אותי לשבועיים-שלושה, כדי שאוכל לשבת
 על תקציב הבטחון, שהוא בשבילי סיוט.
השר א. ספלון:
 תוכל לעשות זאת רק אחרי גמר ההצבעה על התקציב
 בכנסת.

ראש הממשלה ד. בן-גוריון:
 לא אוכל לעשות זאת לפני שנדון בממשלה בנוכחות
 שר החוץ על כמה עניינים מדיניים.
השר א. ספלון:
 אני מציע לקיים ישיבת הממשלה השבוע, מחר או ביום
 ה' אחר הצהריים, כי בשבוע הבא תשב הכנסת החל

סיום א' בבוקר.

השר ס. שפירא:
 בישיבה הקודמת דיברנו על ישיבה מיוחדת של
 הממשלה בקשר עם מה שקרה בחיפה.

ראש הממשלה ד. בן-גוריון:
 אם אתם רוצים, מוכן אני למסור דין וחשבון
 על המאורעות בחיפה. עשיתי בענין זה כמעט

יום שלם, היו לי שיחות עם הנוגעים בדבר, עם המעוניינים, עם מלחים, עם שוטרים,
 עם אנשים שטיפלו בדבר.

נתבררו לי בהחלט שני דברים, גם מקודם נראו לי

כך, אבל הפעם עמדתי על בוריים של הדברים. איש מהמלחים אינו יודע מדוע הפסיקו
 עבודתם, אין להם טענות לחברה, אין להם תרעומת על השכר, על האוכל ועל הדיור
 באניות; למה הפסיקו עבודתם אינם יודעים, הציבור אינו יודע והם אינם יודעים.
 הם אינם יודעים איך "לצאת מהעסק הזה". לא היחה שום תביעה, גם מקודם חשבתי

שזה כך, כי לא שמעתי שום תביעה. אני יודע מה זאת שביתה, אירגנתי ברוך השם כחיי שביתות. הפעם ביררתי דבר זה לעמקו. גם ביררתי תנאי העבודה, יש תרעומת על תנאי העבודה, אבל לא מצד המלחים אלא מצד אלה שטיפלו בזאת, שאין עושים די עבודה תרבותית וחינוכית בקרב המלחים. אלה הם חיים מסויימים, הם אינם חיים בבית, נקרעים מהארץ, לפעמים לחודש, לפעמים לשלושה חדשים.

זה אלמנט מקרי. יש ביניהם חלק, שהוא

סזמן יעד את עצמו לים, הם באו לצי המסחרי מפל"ים, סזבולון, מהפועל הימי, אנשים

שעסקו בהעפלה. הרוב הגדול בא במקרה. יש ביניהם כל סיני אלמנטים, גם

לבנסיניים מאד. אין די טיפול בהם, אין מלמדים אותם עברית, פעם עשתה

אניה בדרכה שלושה חדשים, בינתיים קיבלה הכנסת חוק שירות הבטחון, הבחורים חזרו

לארץ, ידעו שנפסקה המלחמה, לא הכינו מדוע הם צריכים פתאום ללכת לשרת בצבא,

לא ידעו שחוק כזה נתקבל על ידי הכנסת והשתוממו שכולם היו צריכים להתייצב

לצבא. אלו היו תביעות בשבילים, לא מהם.

דיברתי עם קצינים, לא רק עם מלחים. אין

להם שום טענה.

זהו דבר אחד, שנתברר לי ללא כל צל של ספק.

ביררתי ענין הדיור, המשכורת, התשלומים בחוץ לארץ ובארץ.

דבר שני שנתברר לי באופן מכריע, לא אעסיר

זאת על הפרק לדיון, אמסור רק על עיקרי הרשמים שלי, לא רק שכל הרבר הזה נעשה

סתוך ניסוקים מדיניים, אלא זה אחד התמרונים המדויגים מאד במלחמת האזרחים

בסדינה על ידי שתי מפלגות שזה עיקר אמונתן. בוועדת החוץ והבטחון של הכנסת

הצגתי השאלה, אמרתי להם שמה שנאמר על ידי ריפתין בכנסת - אני בהכירי האיש

ברצינותו, את האידיאליזם שלו, את החלוציות שלו, את כושר המחשבה שלו, איני

חושב זאת לפליטת פה או להתרגשות רגעית, זהו פרי של שיטה. דבר זה מציג בפני

כשר הבטחון בעיה חמורה, שעדיין אין לי מסקנה ואיני סביא בפני ועדת החוץ

והבטחון מסקנה, אני רק רוצה שועדת החוץ והבטחון תדע על זאת.

יש מחתרת, יש ארגון שיטתי ומכוון - ובכשרון

רב - לתפוס כל עמדות ספתח, גם של כוח וגם של משק; עמדות ספתח של המשק הן:

נמלים, רכבות, שידור, ים, תעשיה צבאית. מהדברים המדאיגים שנתבררו לי יש כמה דברים מחיל הים והמטה סינה ועדה של קצינים גבוהים לבירור דברים אלה. נתברר שמשרדו של סר אשכול היה לו חלק בעסק של היסאים, כי פקירי מחלקת הדייג, היושבת בנמל חיפה, שלחו ספינות ללב הים להעביר הוראות לאניות איך לפעול, איך להתנהג.

יכול היה להיות ענין חסור בדבר חברי הקיבוצים

שנשלחו העירה, ובאמת אין לי מלים בשביל תהילת המטרה, בייחוד מה שהיה באניה "תל-אביב", זה גם שלא נהרגו שוטרים, כי זרקו עליהם כלי ברזל מכל הבא ליד. הרבה מבין השוטרים נפצעו, רובם עולים מעיראק, חסי מזג, לא נפחדו מזאת, לא נתחממו להתנקם, לעשות שפטים באנשים, עבדו מתוך נאמנות ומסירות. איני יודע כיצד זה בא לעולים אלה.

בימים אלה, כאשר נתגלו דברים גדולים בישוב

נתגלו גם דברים המראים על ההיפך. באחת המעברות מצא הצנא סאה ילדים עזובים, שהוריהם ברחו, ביניהם גם תינוקות, הם עזבו את הילדים ברפס ובשטפון זה. יש מספר רב של ילדים שאין יודעים איפה הוריהם. היתה גם תופעה הפוכה, רצו להכניס ילדים לבתים, אבל האמהות לא נתנו, לא רצו להיפרד מעל ילדיהן.

יש להתפלל איך שוטרים אלה, שחלק מהם אך

ארבעה חודשים במטרה, חלק מהם רק חצי שנה בארץ, אנשים בלי תרבות, איך התנהגו אלה כך. סוד הפלא הזה הוא הקצינים, חייל ושוטר אם יש לו קצין טוב הוא שוטר או חייל טוב. אין לי מלים לתאר התאפקותם ונאמנותם של שוטרים אלה. חמשה-עשר איש מהם נפצעו, אבל למחרת היום הלכו לעזרת המעברות, הלכו במים עד צוואר להציל עולים.

ענין זה שחברי הקיבוצים באו העירה, הביאו

אכנים, סקלות וברזלים והכניסו בעסק זה פקירי מחלקת הדייג הממשלתית, קציני חיל הים, מזה מתגלה לנו מה הן הסכנות הצפויות לנו, וזה ארגון טוב, מאחורי

הארגון אינה עוסדת אהבת בצע אלא אנשים אידיאליסטים, כמו שהיו חלוצים וקנאים בהתיישבות, הם קנאים בענין זה.

דבר זה מעמיד בפנינו, וקודם כל בפני ההנהלה

הציונית בעיה חמורה. אני סתכונן לעורר בעיה זו בסלוא היקפה, אם יש יסוד להנהלה הציונית לשלוח נוער עולה לקיבוצי השומר הצעיר. אינני מציג שאלה זו כרגע, אבל אציגנה.

לעצם ענין היטאים - כל האניות מופעלות. יש

רק דאגה לאניה "דרומית", הנמצאת בטריאסט ושהצירות שלנו ברומא, לאחר שקיבלה הוראה לפנות בענין הורדת היטאים מהאניה, הזהירה את משרד החוץ, שהיא חוששת להסתכסכות עם פועלי הנמל בטריאסט שהם קומוניסטים. החלטתי לשלוח איש מיוחד לטריאסט, הוא סכיר את הארץ, הוא סכיר גם את נמל טריאסט, הוא יוצא סחר לשם, כסובן אם תהיה תחבורה אוירית, אחס ודאי סכירים אותו - יהודה ארזי, שהוא יבדוק את הטען, יבוא בדברים אתם וינסה להשפיע עליהם שיבואו ארצה.

אספר לכם דבר אופייני, אני מספר זאת רק לארבעת

הכתלים של חדר זה. בניו-יורק נמצאת אניה אחת שהיתה צריכה ללכת להביא את התותחים הכבדים הראשונים שאנו השגנו באופן רשמי, הסכירו להם ערך התותחים האלה כשבילנו, אבל ללא הועיל, הם ענו "לא".

הצר הפוליטי של הדבר הוא הרבה יותר קשה מאשר

תיארת לי קודם. זה יחייב את הממשלה למחשבה וגם לאיזה צעדים לקדם פני הרע.